

Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

Агитатордын БЛОКНОДЫ

1979

ИЮЛЬ

7№

Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

7 №
июль
1979 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда ла агитация
бөлүгү.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИЙ ИШ ЈЕДИМДУ БОЛОРЫ УЧУН

КПСС-тин Горно-Алтайский областной Комитединин 1979 жылда 20 июньда өткөн пленумы «Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там жарандылары керегинде», «КПСС-тин Төс Комитединин јөбин бүдүрери јанынан областной партийный организациянын задачалары керегинде» ле «Граждандардын комудалдарын угарын ла ишкүчиле јаткандардын письмолорыла иштеерин КПСС-тин XXV съездинин некелтелери аайынча жарандылары керегинде» сурактарды шүүшкен.

Пленум баштапкы сурак аайынча КПСС-тин обкомынын баштапкы качызынын докладын угуп, Төс Комитеттин јөби сүреен јаан политический учурлу документ деп темдектеген. Јөптө совет улусты коммунистический тазыктыларынын кемин, чынгдыйын ла једимдү болорын бийиктедери јанынан партийный, профсоюзный ла комсомольский организациялардын, советский ле хозяйственный органдардын, идеологический учреждениелердин, бастыра идеологический активтин ижинин элбек программазы берилген. Анайда ок анда идеологический иштин кандый төс задачаларын бүдүрерине, пропаганданын ла агитациянын научный кемин бийиктедерин јеткилдеерине, бу иш једимдү, јүрүмле, бүдүрип турган хозяйственный ла политический задачаларла колбулу болорын јеткилдеерине ууламјы берилген. Партийный организациялардын идеологический, политико-јартамал ижи тыгыда өскөн социализмнин некелтелерин, коммунизмди бүдүреринде бүгүнгү күнде турган задачаларды јеткилдеер учурлу.

Областьтын партийный организациязы таскамал задачаларды бойы-бойыла колбулу, бирлик эдип бүдүрери ја-

нынан КПСС-тин XXV съездинин жөптөрүн бүдүрүп, бир канча иш өткүрди.

Политико-таскамал ишти тыгыдарына партиянын XXV съездинин жөптөри аайынча партийный организациялардын идеологический ижинин төс сурактары жанынан КПСС-тин Төс Комитединин жөптөри, нөкөр Л. И. Брежнев эткен докладтар ла айткан куучындары, онын «Кичү жер», «Орныктыру», «Жаңы жер», «КПСС-тин идеологический ижинин төс сурактары» деп книгелери тын жөмөлтө болгон.

Ишкүчиле жаткандарды коммунистический тазыктырарынын сурактары улай ла партийный, советский, профсоюзный, комсомольский организацияларда шүүжилип жат. Олордын өткүрүп турган идейно-таскамал ижи чокум боло берди, жаңы эп-аргалар тузаланылат. Бирлик политкүндөр, общественно-политический кычырыштар өткүрери, жаантайын иштеер лекторийлер, кинолекторийлер, агитпоездтер, озочылдарды күндүлөп уткыры жаңжыга берди.

Ишке коммунистический күүн-тапту болоры учун тартыжу, «Профессияда эн артык болоры учун» мөрөй элбеди. Областьта 50 муннан ажыра кижии производство једимдү болорын ла иштин чындыгын бийиктедери учун Бастыра-союзный социалистический мөрөйдө туружат.

Јашөскүримди ишке тазыктырары ла јуртхозяйственный производодо артырары, школьниктерге профессиональный ууламјы берери жанынан иштеер ченемел јуулды. Ёренчиктеди ле студенттерди идейно-политический тазыктырары јаранып јат. Идейно-политический ишти өткүреринде культуранын учреждениелери, творческий союзтар, газеттер ле радио эрчимдү туружат.

Идеологический ишчилерди талдаары ла үредип тазыктырары, олордын идейно-политический кемин бийиктедери жанынан иш јарана берди. Областьта 9 муннан ажыра лекторлор, пропагандисттер, политинформаторлор ло агитаторлор иштеп туру.

Идеологический иштин бастыра комплексин јарандырары жанынан областьтын партийный организациялары өткүрүп турган иш ишкүчиле жаткандардын иштеги ле политический эрчимин, КПСС-тин XXV съездинин жөптөрүн, онынчы бешјылдыктын пландарын ла молјуларын јенүлү бүдүрери учун тартыжузын тыгыдарга тын жөмөлтө эдип туру.

Је оныла коштой областьта өдүп турган идеологический политико-таскамал иштин кеми КПСС-тин XXV съездинин некелтелерине, ишкүчиле жаткандардын текши үредүзинин

ле бийиктей берген культуразынын кемин јеткилдебей туру деп, партиянын обкомынын пленумы темдектеди. Јартамал-политический иште социально-экономический өзүм ле духовный жүрүм, телекейде там ла курчып турган идеологический тартыжу ајаруга јетире алылбайт.

Коммунисттердин ле комсомолдордын политический үредүзинде, экономический үредүде, албатынын элбек калыгына өткүрип турган пропагандада јетдикпес-тутактар, уйан керектер эмди де көп. Коммунисттер ле комсомолдор, башкараачы ишчилер революционный теорияны билери учун каруулу болоры јабызаган. Улаган, Турачак аймактарда ла городтын кезик парторганизацияларында политический ле экономический үредү коллективтер бүдүрип турган чокум задачаларла уйан колбулу, теоретический јабыс кеминде өдүп јат.

Газеттерде ле радиодо јаан учурлу научно-технический ле экономический керектер бойынын өйинде көргүзилбейт, јангы ченемел иштинг озочылдарынын једимдери уйан таркадылат.

Социалистический мөрөйди тözöp лө башкарып турганында бар јетдикпес-тутактарды түрген јоголтпой јадыс. «Дмитриевский», «Семинский», «Амурский», «Талицкий» совхозтордын, Улаган аймакта Ждановтын адыла адалган колхозтын, Горно-Алтайский агашпромхозтын, кирпич эдер заводтын, өскө дө кезик предприятиялердин партийный организациялары социалистический мөрөйдин итогторын элбеде јарлабай турулар. Кан-Оозы, Улаган, Шебалин аймактарда ишке коммунистический күүн-тапту болоры учун тартыжу, шефство ло наставничество көндүгип болбой туру. Көп коллективтерде социалистический молжулар аларда ла мөрөйдинг итогторын көрөрдө таскамал иш ајаруга алылбай туру.

Улустын јуртап јаткан јеринде, ишмекчилердин ле студенттердин общежитиелеринде, ас улусту коллективтерде, ыраактагы јурттарда ла койчылардын турлуларында јартамал ла политико-таскамал иштинг кеми јабыс.

Кезик коллективтерде кажы ла ишчиле алдынан таскамал иш өткүрерин кичеебей јадылар, иштинг дисциплиназы уйан, социалистический общежитиенин ээжилерин бузуп, социалистический јөөжөни тоноп турган учуралдар бар. Көп ишмекчилер иштинг нормазын бүдүргилебейт.

Улустын сагыш-шүүлтезинде, јадын-јүрүминде озогыдан арткан-калганын јоголторына ууланган иштинг једим-

дери ас. Бойына мензинер, акча-јөөжөни, техниканы кичее-бес кылыктарла тартыжу коомой өдүп јат. Бу јарабас керектерле, јастыра кылыктарла тартыжуда, јангы кижини үредип тазыктырарында, ишке, **социалистический** јөөжөгө коммунистический күүн-тапту эдип үредеринде, улус бойларынын ортодо јакшы кылык-јанду болор эдип тазыктырар иште советский закондордын ийдези јеткил тузаланылбайт, коллективтин, үй улустын Соединин, нөкөрлик јаргынын, албатынын дружиналарынын, өскө дө общественный организациялардын учуры бийиктебеген.

Школдордо, профессионально-технический училищелерде, техникумдарда, пединститутта үредү-таскамал ишти төзөөринде једикпестер болуп туру. Јашөскүримди ишке тазыктырар, школьниктерге профессиональный ууламјы берер аргалар јетире тузаланылбайт. Јажы јеткелек балдарла иштеери уян төзөлгөн.

Партийный, профсоюзный, комсомольский организациялар, јербойындагы Советтер культуранын учреждениелеринин ижин, физкультураны ла спортты бойынын ајарузында тутпай турган учуралдар ас эмес. Ишкүчиле јаткандар амыранарына керектү материальный базаны төзөөрин ле тынгыдарын кичеебей јадылар. Газеттердин ле радионин ижинде формализм учурайт, калай материалдар јарлалат, куру калырууш көп болуп, јангы эп-арга табып, ишкүчиле јаткандарга партиянын тирү сөзин јетирип болбой турулар.

Творческий союзтардын таскамал учурын бийиктедер, олардын жүрүмле, иштеп турган коллективтерле колбуларын тынгыдар керек.

Партиянын горкомы ла райкомдоры, баштамы партийный организациялар ишкүчиле јаткандарды коммунистический тазыктырарыла колбулу керектерди теренжиде шүүп көрбөйдилер, таскамал иш бүдерин башкараачылардан ла специалисттерден некебейдилер, хозяйственный ла идеологический иш колбулу болорын јеткилдебей турулар. Бүдүретен идеологический ишти ажындыра пландаары партийный организацияларда көндүкпей јат.

КПСС-тин обкомынын пленумы «Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там јарандыары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбин бүткүлинче јарадала, кыйа баспастан бүдүрер деп јөптөгөн. Ол јөпти бүдүрер иштердин чокум планын тургуссын деп, КПСС-тин обкомынын бюрозына јакылта берилген.

Партиянын горкомы ла райкомдоры, баштамы партий-

ный организациялар, албатынын депутаттарынын областной Советинин исполкомы, облсовпроф, ВЛКСМ-нин обкомы КПСС-тин Төс Комитединин јөбин шүүжеле, идеологический, политико-таскамал ишти јарандылары, онын једимдү болорын ла чындыйын бийиктедери, эп-аргаларын јарандылары јанынан чокум иштер бүдүрер учурлу. Пропанданын ла агитациянын кеми научный бийик болорын, ол иштер једимдү, чокум, јүрүмле, хозяйственный ла политический задачаларла колбулу болорын јеткилдеерине ајауны тыгыдар.

Партийный комитеттер, баштамы партийный организациялар коммунисттердин ле партийный эмес активтин марксистско-ленинский үредүзинин кеми бийик чындыйлу болорын јеткилдеер учурлу.

Партийный үредүнин системазында, экономический үредүде, комсомолдордын политүредүзинде, ишкүчиле јаткандардын элбек калыгыла өткүретен пропагандада марксизм-ленинизмнин классиктеринин произведениелерин, КПСС-тин историязын ла документтерин нөкөр Л. И. Брежневтин, партиянын ла башкарунын өскө дө башкараачыларынын иштерин тереңжиде үренерин јеткилдеер керек. КПСС марксизм-ленинизмге берингенин, партия научный коммунизмнин теориязын ла практиказын творческий байгызып өскүрери јанынан чылазыны јоктон иштеп турганын көргүзөр. Ишкүчиле јаткандарды революционный теорияны ла партиянын политиказын билип алганы ажыра коммунизмди бүдүрери учун эрчимдү тартыжаачы эдерин јеткилдеер.

Политүредүнин системазында, экономический үредүде, коммунистический иштин школдорында, албатынын университеттеринде үредүнин идейный кемин јаантайын шинжүде тудар, кажы ла кижинин коммунистический сагыш-шүүлтези бийик, берилген иш учун каруулу болорын јеткилдееринде политический үредүнин учурын бийиктедер.

Пропагандисттерди талдаарын, белетеерин, үредип тазыктыарын јарандылар, олар јакшы иштегедий айалгалар төзөөр. Пропагандисттерге общественный аттестация өткүрип турар, «Пропагандист — бешјылдыкка» деп акту бойында творческий планду иштеерин элбеде баштаар.

Партиянын горкомы, райкомдоры, партийный организациялар ишкүчиле јаткандардын коллективтеринде, улус јуртаган јерлерде, анчадала ыраактагы јурттарда, койчылардын турлуларында, ас улусту коллективтерде јартамал-

политический ишти жарандырар учурлу. Бирлик политкүндер өткүрерин жарандырар. Бу жаан учурлу политический иш, партийный актив ишкүчиле жаткандардын элбек калыгыла туштажатан арга болуп жат. Агитаторлор, политинформаторлор, лекторлор ло докладчиктер эдип, озочыл ишмекчилерден, колхозчылардан бичикчи, теоретический билгири бийик улусты, культуранын бийик ле аңылу орто үредүлү ишчилерин, албаты-хозяйствонун специалисттерин, үредүчилерди, ученыйларды көстөөр.

Агитационно-пропагандистский активле ишти жарандырар, ологго өйлү-өйинде партиянын тышжанындагы ла ичбойындагы политиказынын сурактарын, телекейдеги ле ороондогы, крайда ла областта, аймакта ла коллективте керектерди айдып берип турар. Ишкүчиле жаткандар иштеген коллективтерде, журтаган ла амыраган жерлерде жартамал-политический иш өткүретен материально-технический базаны тыгыдар.

Партийный, советский, профсоюзный, комсомольский органдар ла организациялар ишкүчиле жаткандарды, анчадала жашөскүримди, жакшы кылык-жанга тазыктыарын тыгыдар, ологды коммунизмди бүдүрөөчизинин моральный кодексинин ээжилерине ле нормаларына үредип, социалистический жадын-жүрүмнин нормаларын бузатан кажы ла учуралга жөпсинбес эдип, советский граждандардын Конституцияга берилген праволорын ла эдетен керектерин бирлик бүдүрерге белен эдип тазыктыар.

Каршулу кылыктар эдериле, аракыдашла, хулиганство, социалистический жөөжөни тоноорыла тартыжуда ишкүчиле жаткандардын коллективтери, общественный организациялар эрчимдү турушсын. Атеистический таскадуны тыгыдар, мүргүүлдин каршулу керектериле, улустын сагыш-шүүлтезинде сзотандан арткан жастыраларла тартыжарында коммунисттердин каруулу болорын бийиктедер.

Баштамы партийный, профсоюзный, комсомольский организациялар ишкүчиле жаткандарды ишке үредип тазыктыарын бастыра аргаларла жарандырзын деп, партиянын обкомы жөптөди. Социалистический мөрөйдин таскамал учурын бийиктедер. Мөрөйди тзөп башкарарын жарандырар. Мөрөй, онын итогы элбеде жарлу болоры керектү. Мөрөйдө удур пландар алып бүдүрерине, договорлор тургузарына жаан ажару эдер керек. Нормалар ла специалисттердин творческий пландары бүдери учун кажы ла ишчи каруулу болорын бийиктедер. Мөрөйдин итогторын көрөрдө жагыс

ла иштеги көргүзүлөрдү аярууга алар эмес, коллективте таскамал ла идеяно-политический иштин кемин база көрөрү керектү. Кажы ла кижини социалистический жөөжөгө чебер ле кымакай болоруна тазыктырар.

Ишке коммунистический күүн-тапту болору учун тартыжуну тыгыдар, коммунистический иштин коллектив ле мергендүчизин деп ат-нерени адайтан некелтени бийиктедер, жакшы иш учун моральный ла материальный жылбиркедерин жарандырар. Формализмле, кереги жокко көкип мактанатаныла тартыжар.

Ишке үредип тазыктырарын, жашөскүримге профессиональный ууламжы берерин жарандырар, иит ууларды ла кыстарды производстводо иштеп артарга жылбиркеерин тыныдар. Шефствонун ло наставничествонун, трудовой династиялардын социальный учурын тыгыдар, тузалу болорун бийиктелер. Иштеп турган жашөскүримнин иштеер, журтап жадар ла амыраар айалгаларын жарандырар, олоордын текши үредүзин бийиктедер, профессиональный таскадузын жарандырар.

Партиянын райкомдорунда, баштамы партийный организацияларда идеологический, политико-таскамал иштин келер өйгө комплексный пландары тургузылар учурлу. Бастыра совхозтордын, колхозтордын, предприятиелердин парткомдорунда ла партбюролоордо идеологический ле политико-таскамал иштин келер жылдарга ла бир жылдын пландары болор учурлу. Улусла иштееринде, олоордын ортодо политико-таскамал иш өткүреринде партийный, советский, общественный ла хозяйственный организациялардын ла органдардын эрчимин колбоштырып, бирлик ууламжылу эдер керек.

Идеяно-таскамал иштин кемин бийик болорун, кажы ла коллективте иштеерге нөкөрлик ле өмөлик айалга төзөөр, бойына ла нөкөринек некелтени тыгыдарын, улус керегинде сананарын тыгыдар. Башкараачы ишчилер хозяйственный иштин идеяно-таскамал жедимдери учун, партийный комитеттердин бөлүктери албаты-жон ортодо таскамал иштин кемин учун каруулу болорун бийиктедер.

КПСС-тин горкомы, райкомдоры, ВЛКСМ-нин обкомы, партийный ла комсомольский организациялар «Коммунизмге үренери» жанынан улу Лениннин кереес жакылтазын, ВЛКСМ-нин XVIII съездинде нөкөр Л. И. Брежневтин куучынында тургузылган задачаларды жүрүмдө бүдүрерин төзөөр учурлу. Бастыра жашөскүримге идеяный камаан жети-

рер, јиит ууларды ла кыстарды В. И. Лениннинг јүрген ле иштеген јозогына, партиянын ла албатынын революцион-
ный, јуучыл ла иштеги традицияларына, коммунистический
моральдын ээжилерине үредип тазыктырар.

Јиит уулар ла кыстар билгирлерге, културага, проф-
ессиональный мастерского јилбиркеп күүнзеерин, албаты-
нын јөөжөзине чебер болорын тыгыдар. «Једимдү иштин
ле јакшы чындыйдын бешјылдыгына — јииттердин эрчи-
мин ле баштанкай тапкырын» деген кычырулу патриотиче-
ский тартыжу элбеерине јөмөлтө эдер, студенттердин строи-
тельный отрядтарынын, школьниктердин биригип иштеп
турган биригүлеринин ижин јарандырар. Комсомолдор
пионерлерле, јажы јеткелек балдарла, профтехучулушцелер-
дин үренчиктериле таскамал ишти эрчимдү өткүрери
керектү.

Партийный организацияларга, јербойындагы Советтерге,
облсовпрофко, облвоенкоматка, ВЛКСМ-нин обкомына,
облисполкомнын физический култура ла спорт аайынча
комитедине, ДОСААФ-тын обкомына мынан ары физкуль-
турный ла спортивный ишти элбедерине, јииттердин спор-
тивнозын бийиктедерине, спортсмендердин ортодо таскамал
ишти јарандырарына јаан иш өткүрери келижип туру. Јаш-
өскүримнинг военно-патриотический таскадузын, јиит уул-
дарды воинский служба өдөрине белетеер керек. Өзүп јат-
кан јиит үйени социализмнинг кереги учун, Төрөлис өнжи-
п јаранары ла јеткер јок учун каруулу болгонын билип турар
эди тазыктырар.

Школдо үредерин политический таскадарыла колбулу өт-
күрер, үренчиктерге ле студенттерге научный көрүм-шүүлте
берер, кылык-јагы јакшы, иштеңкей, моральный кебери
бийик эди үредип таскадар. Үренетен бастыра өйгө тургус-
кан комплексный программа аайынча үренчиктердин ле
студенттердин коммунистический таскадузы бийик кеминде
болорын јеткилдесер.

Үренчиктердин самоуправлениезин, школдо уроктордын
кийинде эдетен ижин, технический ле художественный иш-
тер эдерин, школдо физкультураны ла спортты јарандырар.

Биленин, школдын, общественностьтын колбузын басты-
ра аргаларла тыгыдар. Педагогический ишчилерге күнүн
сайын кичеemel эдер, үредүчинин, воспитательдин, настав-
ник-мастердин тоомјызын бийиктедер, школдорды ла проф-
техучилищелерди производственный коллективтер шофство-
го алып болужарын јарандырар.

Ўредўчилерди, ўренчиктерди, студенттерди обществен-нын жүрүмге элбеде тартып алар, келер ۆйдө специалисттер болотон улусты ишкўчиле јаткандардын коллективтеринде таскамал иш ۆткўреринде эрчимдў туружар эдип јакшы бе-летеер.

Облисполкомдо культуранын управлениезинин, кино-фикациянын бۆлўгинин партийный организацияларына, облсовпрофко, ВЛКСМ-нин обкомына, райгорисполкомдор-го военно-патриотический ле интернациональный таскаду јанынан культуранын учреждениелеринин ижин тыгытсын, улустын јадын-жўрўминде ле сагыш-шўўлтезинде озогыдан арткан-калганыла тартыжарында, јангы ээжи-јандар тарка-дарында олордын учурын бийиктетсин деп некелте эдилген.

Творческий ишчилерди совет улустын жүрўмин ле ижин, бешјылдыктардын геройлорын, нациялар ла ук албатылар ۆнжип ۆзўп јуукташканын, советский жүрўмди кўргўскен, бийик идейный произведениелер бичиирине ууландырар. Олордын политический билгирин бийиктедер, бойына не-келтелў, бойынын ижи учун каруулу эдип тазыктырар. Ан-чадала культуранын ла искусствонын ишчилерин ўредип тазыктырарына, олордын профессиональный мастерствоzyn ۆскўрерине, олор творческий иштенер ле јакшы јуртап ја-дар јарамыкту ајалга јеткилдеер.

Партиянын областной комитединин пленумы обкомнын бюрозынан, партиянын райкомдорынан газеттердеги мате-риалдардын ла радио ажыра берилтелердин идейный ке-мин бийиктетсин, једимдў болорын тыгытсын деп некеген. Областын ла аймактардын газеттеринин редакциялары, телевидение ле радиовещание аайынча комитет. «Идеологи-ческий, политико-таскамал ишти мынан ары там јаранды-рары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јобин жү-рўмде бўдўрери јанынан партийный организациялар ۆткў-рип турган төзөмөл лө политический ишти бастыра јанынан терен кўргўзер улурлу. Газеттерде идеологический иштин јаан учурлу сурактары аайынча материалдарды бириктире јарлаар, аңылу страницалар чыгарып турар.

Партийный организациялар ишкўчиле јаткандар иште-ген коллективтерде, улус јуртаган јерде ۆткўрип турган идейно-политический ишти, школдо, ўредўлў заведениеде, биледе балдарды ишке, јакшы кылык-јанга ўредип тазык-тырып турганын улай ла чокум ууламјылу кўргўзер.

Газеттер ле радио ажыра критиканы ла самокритиканы

тыңыдарына јөмөлтө эдер. Газеттер кычыраачылардын ла радио угаачылардын алдына экономический ле культурный строительствонун сурактарын тургузып турар. Газеттерде чыккан ла радио ажыра берилген материалдар аайынча тематический статьялар јарлаар, јүзүн-башка сурактар аайынча ишкүнчиле јаткандардын шүүлтелерин, олардын писемолорын јарлап турар. Редакцияларда производственный ла идейно-политический иштинг озочыл ченемелин таркада-тан перспективный пландар болор учурлу.

Журналисттерди белетеерин ле олардын профессиональный таскадузын бийиктедерин јарандыар, јурткорлорло ишти тыгыдар.

Пленум бойынын јөбинде партиянын горкомынан ла райкомдорынан, облисполкомнон, онын управлениелеринен ле бөлүктөринен, облсовпрофтон, горисполкомнон ло аймакисполкомдордон культуранын учреждениелеринин ижия күнүн сайын башкарзын деп некеди. Областьта бар театрды, культуранын тураларын, клубтарды, библиотекаларды, залдарды, стадиондорды, спортивный площадкаларды политико-таскамал, культурно-таскамал ла спортивный ишти элбеде өткүрерине тузаланар, олардо иштейтен улусты кичееп белетеер.

* * *

Областын партийный организациялары, идеологический ишчилер партиянын XXVI съездине уткуй барып, КПСС-тин Төс Комитединин «Идеологический, политикотаскамал ишти мынан ары там јарандыары керегинде» јөбин бүдүрери јанынан чокум ууламјылу төзөмөл лө политический ишти элбеде өткүрер. Бу ишти текши јарандырганы коммунизмди төзөп бүдүрер ишке, марксизм-ленинизмнин үредүзи аайынча тургузылган амадуларды јүрүмде бүдүрери учун тартыжуга јаан јөмөлтө болорында аланзу јок деп, КПСС-тин областной комитединин јөбинде айдылды.

ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНЫЙ ТАСКАДУГА АЈАРУНЫ ТЫҢЫДАР

Бүгүн бистин албатынын өткөн јолын ајарып көрүп, Советтердин орооны Лениннин партиязына башкартып сүреен јаан једимдерге једип алганын, анчадала јаңы кижини үредип тазыктыларында, науканы ла культураны өскүреринде, албатынын үредүзин јарандыларында једимдерди блс јарт көрүп турус. Ол јаан једимдер, јаныртулар ла ку-

булталар анчадала бистин аймактын социальный кеберинен, онын журттарынын бүдүминен, кажы ла биленин жүрүм-салымынан јарт көрүнөт.

Озогы өйдө Кош-Агаш каан башкарган Россиянын карачкы јака јери, анда јуртаган алтайлар ла казактар бир де прабозы јок, базынчыктаткан албаты болгондор. Экономический ле культурный өзүминде тын сондогон јербойындагы албаты-калык байларга, абыстарга, којойымдарга, камдарга ла муллаларга мекеледип, күчин јидирип, өрө күн көрбөгөн. Сүреен кату базынчыкта үй улус болгон.

Аймактын ишкүчиле јаткандары сүреен јаан једимдерге, культурный ла социальный тын өзүмге Совет јаннын жылдарында једин алдылар. Бис бичик билбезин јоголтор кружоктордон баштайла, бастыратекши орто үредүлү болорына јеттис.

Азыйда јангыс ла көчкүн малчылар болгон бойыс эмди жүзүн-башка малды зоотехнический наука аайынча өскүргениле коштой јер ижинин ишчилери болуп алдыс. Јангы техникала иштеп үрендис. Кош-Агашта эмди јангы профессиялу улус: бийик үредүлү агрономдор, мелиораторлор, гидротехниктер, инженерлер, жүзүн-башка механизаторлор, операторлор, строителидер көптөди.

Јербойындагы интеллигенция, албаты-хозяйствонын специалисттери көптөди. Партиянын районный комитеди ололо јаан иш өткүрип туру.

Бүгүн албаты-хозяйствонын жүзүн-башка бөлүктеринде, албаты-калыкты культурно-бытовой јеткилдейтен иштерде, садуда бийик ле аңылу орто үредүлү 900-тен ажыра кижииштеп јат. Институттарда ла техникумдарда 135 кижии үренет.

Аймакта культуранын учреждениелери, больницалар, текши үредүлү школдор, балдардын яслялары ла садтар көп. Бүгүн аймактын кажы ла үчинчи кижизи школдо үренет, кажы ла экинчи кижии — политический ле экономический үредүде.

Кажы ла билеге беш газет ле журнал келижет, кажы ла төртинчи биле бойында библиотекалу, кажы ла экинчи биле радиоприемниктү ле телевизорлу.

Партийный ла профсоюзный, комсомольский организациялар, советский хозяйственный органдар өткүрип турган јартамал ла таскамал политический иш кажы ла коллективте јакшы морально-политический айалга јеткилдейт, ишкүчиле јаткандарды коммунизмнин, партиянын керегине

беринер эдип,социалистический Ада-Төрөлин сүүрине, на-
йылык ла карындаштык болорына, советский патриотизмге

Кош-Агашта 23 национальносту улус журтап јат. Јүзүн-
ле пролетарский интернационализмге үредип тазыктырат.
башка ук улус алыжары көптөйт. Аймакта 430 интернацио-
нальный биле төзөлгөни ЗАГС-та бичилген.

Оныла колбой партиянын райкомы, баштамы партий-
ный организациялар ишкүчиле јаткандарды интернацио-
нальный бийик күүн-тапту эдерине ајаруны тыгыдып ијди-
лер. Интернациональный таскадуда «Чуя» ансамбльдин ар-
галарын, МНР-дин бисле коштой турган Баян-Улегейский
аймагынын ишкүчиле јаткандарыла најылык колбуларды
элбеде тузаланып турус.

Интернациональный таскадуда алтай ла казак балдар
орус тилди үренип, јакшы билип турганы сүреен јаан туза-
лу. Улу орус тилди үренип алганы ајдары јок јакшы. Бис-
тин ороондо орус тил — башка-башка тилдү улус бой-
бойыла куучындажатаң интернациональный тил бололо,
экинчи төрөл тили боло берген. Орус тил ажыра бистин
орсоннын башка-башка нацияларлу албатылары марксизм-
нин-ленинизмнин классиктеринин улу произведениелерин
үренгилейт, ада-төрөл лө телекейлик литературала таныш,
науканын ла техниканын јаңы једимдерин билип алат.
Орус тил совет обществонын морально-политический бир-
лигин тыгыдат.

Је орус тилди үренеринде бир эмеш уур-күчтер туштап
туру. Бистин балдар он классты божодып алза, городто
үренген балдарла билери јанынан тендежиң болбойт. Тай-
гадагы малчылардын балдары орус тилди чек билбес боло-
ло, школго келеле баштапкы класстын программанын үре-
нип өдөргө күчсине бередиңлер. Онын учун балдарды анча-
дала малчылардын балдарын школго јетире белетеерин
тыгыдар сурак туруп јат. Бастыра национальный школдор-
до орус тилди үренерин кезем тыгыдары керектү.

«Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары
там јарандылары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин
јөбни жүрүмде бүдүрип, бис ол јанынан партийный органи-
зациялардын ижин шиндеп көрөлө, көп једикпестер ле ту-
тактар барын, көп аргалар тузаланылбай турганын јар-
тадыс.

Аймакта бийик ле аңылу орто үредүлү тогус жүстен

ажыра киж иштеп јат. Олордон јүске шыдар киж идеологический иште чек турушпайт. Олорды партийный организациялар общественный иш өткүрерине тартып албаган.

Ого үзеери баштапкы парторганизацияларда лектор, докладчик болуп көстөлгөн көп коммунисттер жылына ишкүчиле јаткандардын алдына јүк ле 5—6 катап лекция ла доклад эткилейт. Өскө коммунисттер, темдектезе, пропагандисттер, агитаторлор, партийно-хозяйственный актив коллективте айына 5-6, онон до көп куучын айдып турулар. Бастыра идеологический ишчилер ишкүчиле јаткандарла көп тушташса, туза көп болор.

КПСС-тин Төс Комитединин јөбинде улустын јадын-јүрүмнине, кылык-јагында озогыдан арткан-калган, эмди социализмнин сйине чек јарабас немелерди јоголторына аја-ру эдилген. Бистин улустын ортодо кудай јагын јачдап, мүргүүлдин ээжилерин тудуп турган улус көп. Кудай јагын јагдаар право Конституцияда бичилген. Анда туду јок, је мүргүүлле колбублу чек каршулу ээжи-јаг тудары кезик улуста эмдиге артып, бистин бүгүнгү јүрүмге чаптык эдин туру. Кыстарды уурдап качыары, шаалта шаары, өлгөн улустын сөөгин јуурда ла күндерин өткүрерде аракыдашту ээжи-јандар озогы өйдөги коомой ээжи-јандар бачым јоголбой турганын керелейт. Улустын јадын-јүрүминде ол јарабас керектер албаты-калыкты јакшы кылык-јагга үредип тазыктырар иш уйан өдүп турганынан улам болуп јат.

Партиянын райкомы, баштамы партийный организациялар бистин улустын политический сергелегин тыгыдары јанынан кичесин, маоистердин пропагандазына удурлашкан тартыжуны тыгыдып турулар. Бисте ол јанынан көп лекциялар кычырылат, ишкүчиле јаткандар ортодо јартамал иш өдүп туру.

Анайда, Кош-Агаш аймактын партийный организациязы «Идеологический ле политико-таскамал ишти мынан ары там јарандыары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбин јүрүмде бүдүрип, өскө иштерле коштой интернациональный таскадуны тыгыдып ийди.

В. Б. БЕГАЛИНОВ,

КПСС-тин Кош-Агаштагы райкомынын качызы.

ПРЕДПРИЯТИЕЛЕРДИҢ ИШЧИЛЕРИНИҢ ЈУРТ ХОЗЯЙСТВОЛО КОЛБУЛАРЫҢ ЭЛБЕДЕР

Майма аймактын промышленный предприятиелери јурт хозяйствонун ишчилерине јаан болуш берип јадылар. Бис азырал белетеерине, јүзүн-башка азыралды: өлөңди, са-ламды, комбиазыралды тартарына, кормоцехтер јазаарына болужып турус.

Бистинг предприятие бойы «Јуртхозтехниканын» систе-мазына кирип јат. Заводтын ишчилери КПСС-тин Төс Ко-митединин 1978 јылда ноябрь айда өткөн Пленумынын јөп-төрин јүрүмде бүдүрип, эрчимдү иштенип турулар. Онынчы бешјылдыктын төртинчи јылынын баштапкы јарымында технико-экономический көргүзүлөр јакшы. Јети јүстөг ажы-ра автомашиналар ремонттоп јазадыс. Областьтын совхоз-торына ла колхозторына солыжар пункт ажыра эки јүс двигатель, көп өскө дө агрегаттар бердис.

Машиналар, двигательдер ле агрегаттар јазаар көргү-зүлөр оного до бийик болор эди. Је бистинг заводко колхоз-тор ло совхозтор ремонттоп техниканы үзүктелтип келип јадылар. Јылдын баштапкы ла төртинчи кварталдарында сүреен ас келип јат. Бу айларда биске, арга јокто, крайдын өскө райондорынан ремонттоп автомашиналар ла мотор-лор аларга келижет. Экинчи ле үчинчи кварталдарда об-ластьтын колхозторынан ла совхозторынан ремонттоп техника чек ле эжилип келет. Ончо ло директорлор ло пред-седательдер менин автомашинамды эмезе моторды элдег озо дежип, заводтын дирекциязын бир иске бастырып, об-ластной организациялардын јаандарын керигилейт. Бу иш-ти областыта башкарар кижиге керек.

Бис «Јуртхозтехниканын» областытагы управлениеги ле јурт хозяйствонун управлениеги ажыра областын кол-хозторыла, совхозторыла 1979 јылда ГАЗ-53 автомобильдер ремонттоп договор тургусканыс. Је ол договордо тургу-зылган график үзүлди. Баштапкы кварталда ремонтко бир де автомобиль келбеген. Јүк ле май айда келип баштады.

Заводтын коллективи ремонтный иштердин чындыйын јарандыларына јаан ајару эдип, јакшы једимдерге једип алды. Эмди бис ремонты јагы мастерскойдо эдип турус. Мы ан озо бис јагыс ла үрелген агрегатты јакшы агрегат-ла солып туратаныс. Эмди дезе, ол агрегатты кондыратан јерди, электрооборудованиени шиндеп көрүп, керектү болзо,

жаап, будуктап жадыс. Автомобильди мотоды, агрегаттар ремонттоордон озо жунар, ремонт божогон соында иштедип ченеп көрөр арга бар. Ол жазалдын чындыйын көрөргө анчадала жаан учурлу.

Эмдиги өйдө заводто технический жеткилдейтен станциянын строителствозы өдүп жат. 1980 жылда, станция иштеп баштаза, бис жылына эки мунг автомашинага, үч мунг двигателге, бир мунг агрегатка текущий ремонт эдер аргалу болорыс.

Эмди өлөң ижи башталып жат. Бистин коллектив өлөң лө силос белетееринде база эрчимдү туружар. Бис алдындагы да жылдарда аймактын совхозторына өлөң эдерине жаантайын болушканыс. Же бу керекте бир једикпес бар. Аймакисполкомнын јакарузы аайынча бис өлөң эдерине Чойдогы совхозко болужып жадыс. Өлөң эдетен јерге једерге 7--8 час керек, сјто јанарга база ол кирези барып јат. Онын учун бис инженерно-технический ишчилерди ле служащийлерди амыранар эки күнге — субботко ло воскресеньего ийип болбой турус. Өскө арга јокто заводто ремонту турган тос ишмекчилерден бригада јууйла, 10—15 күнге ийерге келижет. Ол ишмекчилер узак өйгө јуре берерде, предприятиеде иш база тутап јат, план үзүлип турат. Же азырал белетеер јакылтаны база кыйалта јоктон бүдүрер керек. Бис оны јакшы ондоп жадыс.

Быјыл бистин коллективти јуук јерде, Майма ичиндеги совхозтордо, азырал эттирзе, коллектив бойынын планын бүдүрерине буудак этпей, өлөң ижине бастыра коллектиле барып, сүреен көп азырал белетеер эдис. Ол суракка аймактын башкараачылары болужар болор деп иженип турус.

В. НОВИКОВ,

Маймада моторлор ремонттоор заводтын директоры.

ЈАРАДЫП ТУРУБЫС

Маймада јуртхозяйственный ченемел өткүрер станциянын ченемел-производственный хозяйстваынын Алгаирдеги отделениезинин коллективи «Идеологический ле политико-таскамал ишти мынан ары там јарандылары керегинде» КПСС-тин Тос Комитединин јобин јарадып туру. Бу жаан учурлу документте партиянын бастыра идейно-политический ижинин итогторын көрөлө, бастыра идейно-таскамал ишти кезем јарандылары темдектелген.

Төс Комитеттинг јөбин бис партийный јуунда шүүжеле, оны бүдүретен иштерди јөптөгөнис.

Бистин ферманын ишчилери Венада өткөн туштажуны, анда табару эдер стратегический јуу-јепселдерди астадары керегинде Советский Союз ла США договор эткенин јаралдып турулар. Мен бойымнын кожо иштеп турган нөкөрлөримнин адынан бистин партиябыстын Төс Комитетине, Советский башкаруга, КПСС-тин Төс Комитетинин Генеральный качызына ла СССР-дин Верховный Советинин Президиумынын Председателине нөкөр Леонид Ильич Брежневке акту бойына бастыра јер-телекейде амыр-энчүни јеткилдеери, бистин балдарыска амыр-энчү жүрүм берерге, жаңы јууны болдырбаска јаан иш өткүрип, эрчимдү тартыжып тургандары учун јаан быян айдып турум.

Өткөн јуу бистин улуска кандый тын корон, кандый јаан түбек-шыра экелгенин айдарга да болбос. Јууда корогон јирме миллион кижини канайып та орныктырар арга јок. Эмди бистин Төрөлистинг үстинде ару айас тегери болоры учун тартыжары база јеңил эмес өдүп туру. Биске амыр-энчү жүрүм керек. Андый жүрүмди партия јеткилдеп јат.

Партиянын ла башкарунын совет улуска андый тын килемји эдип турганына бис, јурт хозяйствонун ишчилери, КПСС-тин XXV съездининг исторический јөптөрин жүрүмде бүдүргениле каруу берерис.

Алгаирдеги отделениеде иштеп турган бийик үредүлү специалисттер јуртхозяйствонунг производствонунг технологиязын билгир башкарганыла коштой, коллективте јарта мал-политический иш ажыра пландарды ла молјуларды бүдүрерине ле ажыра бүдүрерине көдүрип турулар. 10 июньга сүтти, былтыргы јылдын ол өйине көрө, 658 килограммга көп саадыс, кажы ла уйдан сааган сүт 104 килограммга көп болды.

Коллектив јаскы кыра ижин агротехнический бийик кеминде өткүреле, өлөң ижине јакшы белетенип алды. Былтыр јайгыда бистин отделениенинг механизаторлоры иштеер 13 күннинг туркунына 12500 центнер өлөң эдип алгандар. Быјыл озор оноң артык иштеерис деп молјондылар.

Цеховый партийный организация коллективте политикотаска мал иш өткүрерине јаан ајару эдип туру. Отделениеде политшкол, коммунистический иштинг школы бар, мал өскүреечилер зооветшколдордо үренип јадылар.

Ишчилердинг ортодо агитаторлор, политинформаторлор иш-

тегилейт, көргүзүлү агитация жакшы жазалып жат. Бис, коммунисттер, иштин дисциплиназын тыгыдарына аяруны тыныдып турус. Же бисте једикпес-тутактар да көп. Аракызактар, иш тутадаачылар, неме керексибестер бар. Олорло бис күүн-кайрал јок тартыжу өткүрип турус.

Бис, мал ижиндеги коммунисттер, малдан алар продуктарды көптөдөри јанынан партия тургускан задачаларды јенүлү бүдүрери учун мынан ары там тын тартыжарыс.

Т. Ф. Лаптева,

Маймада јуртхозяйственный ченемел өткүрер станциянын уй саачызы.

АРГАЛАР БИСТЕ БАР

Бистин колхозтын партийный организациязы «Идеологический ле политико-таскамал ишти мынан ары там јарандылары керегинде» партиянын Төс Комитединин јөбин јүрүмде бүдүрип, текши јуун өткүрген. Јуунда колхозчылардын ортодо јартамал-политический ишти текши јарандылар чокум иштер темдектеп алганыс.

Партиянын Төс Комитединин бу ла өскө дө јөптөрин јартаарга үзеери политинформаторлор ло агитаторлор көстөдис. Олордын көп нургуны малчылардын турлуларына барып, јартамал иш өткүргилеер.

Албаты-хозяйственный пландарды ла социалистический молјуларды бүдүрери бастыразы бистин улустаң камаанду. Онын учун колхозтын партийный, профсоюзный ла комсомольский организациялары улусла иштеерине, олордын ортодо идеологический, политико-таскамал ишти тыныдып ийдилер...

Бис, малчылар, агитатордын ла политинформатордын, культуранын учреждениезинин ишчизинин биске јетирген солун сөзин качан да болзо, јилбиркеп ле сонуркап угуп јадыс. Јер-телекейде, ороондо, крайда, областьта, аймакта болуп турган керектерди бис олордон угуп јадыс. Олор ок биске партиянын ла башкарунын јөптөрин јартап айдып бергилейт.

Мен бойым партиянын райкомынын бюрозынын члени. Бу јуукта бис бюродо «1979 јылдын пландарын ла бастыра беш-јылдыкты өйинен озо бүдүрери учун социалистический мөрсјиди элбедери» јанынан Калининнин адыла адалган колхозтын Шашахмандагы фермазынын уй саачыларынын баштанкайын шүўжеле, јарадып јөптөгөнис. Андый ок молјуны бойлорына Караколдогы сарју ла сыр эдер заводтын

коллективи ле «Јуртхозтехниканын» аймакта биригүзинин токари нөк. Матофанов И. М. алдылар.

Мен иштеп турган бригаданын уй саачылары 1979 жылдын планын ойинен озо бүдүрер, 1980 жылдын 7 ноябрине онынчы бешжылдыктын планын бүдүреле, планга үзеери 300 центнер сүт табыштырар болуп молжондылар.

Уй саачылар алган молжуларын жакшы бүдүрип турулар. Быжылгы жылдын өткөн беш айынын туркунына планга үзее-ри он центнер сүт табыштырдылар.

Колхозчылар партийный комитетке ле колхозтын правлениезине башкартып, жарымжылдыктын ла бастыра жылдын албаты-хозяйственный пландарын жеңүлү бүдүрип турулар.

Орө айдылган задачаларды онон жакшы бүдүрерге колхозтын правлениези ле партком колхозчыларга, элден озо малчыларга бойлорынын социалистический молжуларын жеңүлү бүдүргедий экономический ле культурно-бытовой айалга жеткилдеер учурлу.

Бистин партиябыстын Төс Комитеди идеологический ле политико-таскамал ишти тыгыдарына ууландыра жаан иштер өткүрерин жөптөгөнни бис жарадып турус. Бистин колхозто башка-башка специальностьту специалисттер көп. Же олардын кезиги фермаларда ла малчылардын турлуларында болбойдылар, колхозчылардын алдына доклад этпейдилер, лекция кычырбайдылар, политический сурактар аайынча куучын өткүрип отурганын укпазын.

Јурт јерде бүгүнги күндеги жаан учурлу иш—јашөскүримле таскамал иш өткүрери. Бу иште бисте көп тутактар бар деп шүүп турум. Бис јашөскүримге, јиит уулдарга ла кыстарга ајаруны ас эдип јадыс. Эмеш ле уур-күч керектердин тууразыла өдүп турадыс. Ол јастыра. Јажы јеткелек балдарла бистин общественный организацияларыс база коомой иштеп турулар. Онын да учун калганчы өйдө олар јаман кылыктар эдип турары көптөди.

Јашөскүрим бойынын јуртында иштеп артпай турарын токтодор иш уйан төзөлгөн. Јашөскүримге килемји ле кичеемел, болуш, жакшы сөс керек. Оларды общественный ишке јалтанбай тартар, јилбиркеп эдер керек табары жаан учурлу.

Бүгүнги јашөскүрим — бистин эртенги күнис, оларло бис ончобыс бүгүн иштеер учурлу, оларды жакшы жүрүмге, кылык-јанга, эрчимдү ишке тазыктыратан улус бис бойыс. Биске коммунисттерге, улай ла школдо болор, үренчиктерле иштеер, ада-энелерле куучындажып, бойлорынын балдарын кичееп үредип тазыктырбай турган коммунист ада-энелерге партийный некелте эдип турары керектү. Балдарын кичеебей, јаныс

ла школго молјойло, бойлоры аракыдап турган ада-энелер, каа-јаа да болзо, бар.

Бистин колхозтын партийный организациязында идеологический ле политико-таскамал иш төзөп турганында једикпестутактарды түрген јоголтоло, ишти кезем јарандыргадый аргалар бисте бар.

З. А. Саманова,

Ондой аймакта Калининнинг адыла адалган колхозтын бозу азыраачызы, КПСС-тин райкомынын бюрозынын члени.

ТӨС КОМИТЕТТИНГ ЈӨБИЛЕ БАШКАРЫНЫП

Совет обществонын өзүп келген эмдиги сйинде кижинин ак-чек сагышту болгонынан, политический билгиринен, јакшы кылык-јангынан коммунизмди бүдүрер ончо керектер камаанду боло берди. Мындый айалгада ишкүчиле јаткандарды коммунистический күүн-тапту эдип үредип тазыктырарынын учуры анчадала јаанай берди. СССР-де тыгыда өскөн социалистический обществоны төзөп бүдүргени, орооннын материальный ла духовный ийде-чыдалы сүреен тын өскөни улусты коммунистический күүн-тапту эдип үредип тазыктырары јанынан партиянын Программасында айдылганын элбеде бүдүрер јарамыкту аргалар берди деп «Идеологический, политико-таскамыл ишти мынан ары там јарандырары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбинде темдектелген. Бис Төс Комитеттинг бу јөбин цеховой парторганизацияларда, совхозтын текши партийный јуунында шүүштис.

Чаргыдагы ан өскүрер совхозто 161 коммунист. Парторганизация бойынын бастыра ижинде КПСС-тин XXV съездинин јөптөринде айдылганыла башкарынып јат.

Партийный организация партиянын Төс Комитединин, краевой, областной, районный комитеттеринин, анайда ок бойынын јуундарынын јөптөрин јүрүмде бүдүрип, элбек төзөмөл лө политический иш өткүрип туру. Бу ишти өткүрерде цеховой парторганизациялар эконоический, общественный ла духовный јүрүмди башкараы јанынан јангы ченемел алгылайт. Партиянын политиказын јүрүмде бүдүрери учун олардын тартыжузы тыгыды. Фермалардагы партийный организациялар общественный производствоны тыгыдарын, иштин арбынын бийиктедерин, иштин чынгдыйын бастыра аргаларла јарандырарын башкарып турулар.

Быјыл февраль айда өткөн партийный јуунда совхозтын коммунисттери партийный, советский, профсоюзный, комсо-

мольский организациялардын, фермалардын коллективтеринин өткүргөн жаан төзөмөл ижинин шылтуунда государствого малдан алган продукталар табыштырары жанынан онынчы бешжылдыктын үч жылынын планын совхоз жөнүлү бүдүргенин темдектедилер.

Совхозтын партийный организациясында 129 коммунист журтхозяйственный производодо туружып жат. Олордын ортодо 86 кижии коммунистический иштин мергендүчилери, 8 коммунист онынчы бешжылдыктын бежинчи жылынын чодына иштеп турулар. Олор шоферлор: Попов Герман Александрович, Попов Петр Прокопьевич, Володин Евгений Андреевич, уй кабыраачы Прокопьев Трофим Яковлевич ле өскөлөри де.

Ишкүчиле жаткандарды коммунистический күүн-тапту эдип үредип тазыктырарында жаан учурлу иштердин бирүзи — улусты жакшы кылык-жанга үредип тазыктырары деп, совхозтын партийный комитеди шүүп жат. Бу ишле колбой улустын политический билгири өзөт, иштеги эрчими тыгыйт, таскадузы элбеп, ченемели көптөйт.

«Жүрүми эрчимдү болгоны, общественный керектерин акчек бүдүргени, айткан сөзиле эткен керектери түнгөй болгоны кижини өрө көдүрер. Кижини шак ла андый жакшы кылык-жанду эдип үредип тазыктырар задача туруп жат» — деп, нөкөр Л. И. Брежнев айткан.

Бис элден озо коммунисттердин баштаачы учурын бийиктедерине, кажы ла коммунист ого берилген иш учун каруулу болорын, партийный дисциплинаны тыгыдарына ажару эдип жадыс. Жаан журтхозяйственный иштер башталарда эн ле уур жерлерге коммунисттер ийилет, удурумга партийный группалар төзөлип жат.

Партийный жуундарда, партбюродо коммунисттер бойлорынын ижи керегинде отчет эдип жадылар. Партгруппаларды төзөгөндө кемди партгруппорг эдерин, кемди коллективти башкартарын коммунисттер бойлоры шүүжип көстөйдилер. Темдектезе, автопаркта шоферлордын комсомольский комплексин төзөөрдө, коммунисттер комплексти башкарар эдип иит коммунисти Евгений Володинди көстөгөндөр.

Ого берилген партийный жакылтаны коммунист Володин ак-чек бүдүрип туру. Коллектив комсомолдын 60 жылдык юбилейине алган молжузын өйинен озо бүдүрди. Бешжылдыктын төртинчи жылынын жакылтазын олор былтыр 29 октябрьда бүдүргендер. Эмди бешжылдыктын программанын бүдүрип божодып браадылар.

Совхозтын парткомы идейно-политический ончо иштерди

бириктире пландап, бастыра общественный организациялардын ижин колбоштыра башкарып јат. Ишкүчиле јаткандарды идейно-политический тазыктырар комплексный план тургузардан озо партийный комитет бастыра общественный организациялардын башкараачыларын јууйла, бу сурак аайынча олордын шүүлтелерин угуп, бойынын идеологический ле политико-таскамал ижинде бирлик ууламјы, чокум план темдектеп алган.

Ишкүчиле јаткандарды идейно-политический тазыктырары јанынан КПСС-тин Төс Комитединин тургускан задачаларын жүрүмде бүдүрер улус совхозтын парторганизациясында бар. Парткомдо 12 кижилү лекторский группа төзөлгөн. Группага совхозтын башкараачылары, баш специалисттери, парткомнын члендери кирип јат. 46 агитатор ло политинформатор, партийный, комсомольский ле экономический үредүнин 18 пропагандизи бар. Анчадала Чаргыдагы ферманын пропагандизи Надежда Ивановна Казанцеванын ижи сүреен јакшы деп темдектелет.

Је бисте пропагандисттердин кадрлары јанынан једикпестутактар база бар. Јурттагы идеологический ишчилерди талдаары, олорды үредери, ишке тазыктырары јанынан ишти тындыдары керектү. Партийный комитет бойынын ижинде бар јадикпестерди билер. Эмди мынан ары ол једикпестерди јоголтып, ишкүчиле јаткандардын ортодо идеологический ишти јарандырып аларыс.

Н. Д. Приленский,
Чаргыдагы совхозтын парткомынын качызы.

ЛЕКЦИОННЫЙ ПРОПАГАНДАНЫН ЈААН УЧУРЛУ ЗАДАЧАЛАРЫ

Совет улусты идейный бийик сагыш-шүүлтелү, социалистический Төрөлине, коммунизмнин керегинде беринген эдип үредип тазыктыратаны бистин партиябыстын эн јаан учурлу задачаларынын бирүзи болгон до, болуп та јат.

Бу задачаларды бүдүреринде јаан ишти лекционный пропаганда бүдүрип туру. Ол керегинде «Лекционный пропаганданы јарандыраы керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин 1978 јылда март айда чыгарган јөбинде айдылды.

Лекционный пропаганданын алдына јаан ла каруулу задачаларды «Идеологический ле политико-таскамал ишти мынан ары там јарандыраы керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин бу јуукта чыгарган јөби тургусты. Бу јөпти

бастыра советский улус јарадып уткыган.

Туулу Алтайда лекционный иш политиканын ла экономиканын, науканын, техниканын, культуранын, производственный ченемелдин бастыра бөлүктөрине таркаган. Онынчы бешжылдыктын үч жылынын турукнына жылдын сайын кычырылып турган лекциялардын тоозы 24,9 муннан 27,5 мунга јетти, лекцияны уккан улустын тоозы 1,3 катап көптөйлө, 1 миллион 185 мун кижиге јеткен. Анчадала общественно-политический сурактар аайынча кычырган лекциялар көптөди, лекторийлердин ижи јаранды, улуска бир аай билгир берип турган лекциялар кычырылып јат. Албатынын университеттери алабты-јоннын ортодо јаан тоомжылу. Быжылгы јылда ологго 13 мунга шыдар кижии жүрген.

КПСС-тин Төс Комитединин јөбинде лекционный пропаганда совет улусты ак-чек сагышту, гражданский бийик каруулу, идейный кеми бийик, ишти кичееп бүдүрер эдип үредер, советский патриотизмге ле пролетарский интернационализмге тазыктырар учурлу деп айдылды.

Лекторлор марксизм-ленинизмнин төзөлгө үредүзин, коммунизмди төзөп бүдүрер теорияга ла практикага КПСС творческий кожолта эдип турганын теренжиде јартаар; тынгыда өзө берген социализмди ончо јанынан көргүзөр, коммунизмнин материально-технический базанын төзөөргө, общественный колбуларды јарандыраарга, социалистический демократияны тынгыдарга тын өзүмдү социализмнин аргаларын тузаланатан јолдорды албаты-калыкка айдып берер, КПСС-тин телекейлик полтиказынын гуманистический ууламжызын, Коммунистический партия ла Советский государство амыр-энчү ле социальный ичкери өзүм учун чокум тартыжу өткүрип турганын көргүзөр учурлу.

КПСС-тин Төс Комитеди лекторлордон общественный жүрүмде болуп турган керектерди көргүзөргө кыйа баспас партийный јолдо турарын, социализмнин үредүзине ле ээжи-јанына јарабас буржуазный, маоистский ле ревизионистский идеологияга јөпсинбес болорын некеп јат. Андый болордо кажы ла лекция ла доклад научный ла теоретический јанынан терен, чокум шүүлтөлөрлү, уккан улуска јарт болор учурлу.

«Идеологический, политико-таскамал ишти мынан арытам јарандыраары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбинде социализм тужында улустын кылык-јаны јаранып турганын, улустын материальный аргалары тынгыганы ла јадын-жүрүми јаранганы колбулузын көргүзөр керек деп айдылган. Улустын јадын-жүрүми јаранары социалистический

демократия теренжигениле колбулузын лекцияларда ла докладтарда темдектеп турар, советский јадын-јүрүмнин чып ла чын демократический төзөлгөлөрин буржуазиянын пропагандазы јабарлап турганын иле-јартына чыгарар керек. Советский јүрүмнин эн ле ајарулу керегин — социалистический мөрөйдиг улу төзөмөл ийдезин бастыра јанынан теренжиде јартап турары анчадала јаан учурлу. Мөрөй ишкүчиле јаткандардын творческий баштанкайын тынгытканыла коштой, текши керек учун бийик каруулу болорына, коллективизмге, бойы-бойына өмөлөжип болужарына, иште бойына некелтелү болорына тазыктырып турганын лектор јартап турары керектү.

Лекционный пропагандада совет улусты јакшы кылык-јанду эдип тазыктырарына лекционный пропаганда јаан ајару эдер, коммунистический моральдын ээжилерин таркадарын совет общественонин экономический ле социально-политический өзүмнин задачаларыла, трудовой коллективтер бүдүрип турган чокум иштерле колбоштырар, ол ажыра ишкүчиле јаткандардын јилбүлерин тынгыдарына, ишке ле общественный јөөжөгө коммунистический күүндү болорын јеткилдеер деп, КПСС-тин Төс Комитединин јөбинде айдылган.

КПСС-тин XXV съезди тын өзүмдү социализмнин аңылу кебер-бүдүмин јартап, коммунизмге баратан јол албаты-јоннын бастыра јүрүмин науканын јап-јаны једимдери ажыра терен кубултары болуп јат деп темдектеген. Андый айалгада науканын једимдерин таркадары анчадала јаан учурлу болуп јат.

Је науканын једимдерин таркадары бүгүнги күннин, беш-јылдыктын чокум экономический задачаларын эмди тургуза јеткилдебей туру. Научно-технический ле естественно-научный билгирлерди таркадары бисте көп нургунында солун јетирүлер таркатканыла токтоп јат. Бу иш производственный коллективтин керектериле колболбойт, ишмекчилердин ле специалисттердин таскадузын бийиктедерине тын камаан јетирбейт.

Анчадала јурт јерлерде науканын ла техниканын једимдерин таркадары уян төзөлгөн. Бу күндерде «Знание» общественонин областьтагы организациязынын правлениезинин президиумында Кан-Оозы аймакта научно-технический ле естественно-научный билгирлерди таркадып тургандарын шүүп көрөрдө, «Знание» общественонин аймактагы организациязы бир канча ишти өткүрген де болзо, кезик производственный коллективтерде естественно-научный сурактар аайынча лекциялар ас кычырылып јат, эмезе чек кычырылбайт

деп темдектелген. Кычырылып турган лекциялардын тематиказы науканын ла техниканын бүгүңги једимдерин көргүспейт, ишкүчиле јаткандардын јилбүлерин јеткилдебейт.

Тургузылган задачаларды јенүлү бүдүрерге јакшы белетелген лекторлор керек. Онын учун областта лекторлорды белетеерине јаан ајару эдилип туру. «Знание» общественонин областтагы, городтогы, райондордогы организацияларында лекционный пропаганданын методиказы ла лекторлордын таскадузы аайынча научно-технический советтер ле секциялар иштеп јат.

Лекторлорды үредип белетееринде јаантайын иштеп турган курстар ла семинарлар, научно-методический конференциялар, лектордын ижи аайынча лекциялар кычырары тузалу болгонын көргүсти. Је кезик организациялар кустовой, областной ло краевой семинарларда лекторлорды үредер аргаларды тузаланбай турулар. Кезикте партиянын райкомдоры, «Знание» общественонин аймактардагы организациялары семинарларга учураган ла улусты ийгилейт, эмезе чеккижи ийбей турулар. Темдектезе, быјыл партиянын краевой комитеди 28—29 майда Барнаулда лекторлордын семинарына 47 кижии алдырарда, 23 ле кижии барган. Кан-Оозы аймактан бир де лектор барбады. Улаган, Кош-Агаш ла Шибалин аймактар јүк де эки кижиден ийдилер. Байла, бу аймактардагы партиянын райкомдоры, «Знание» общественонин правлениелери «Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там јарандырары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөби ологго камааны јок, оны бүдүрбезе де кем јок деп шүүп тургандар эмтир. Јөптө лекторлорло иштеери, ологды үредип белетеери керегинде чокум айдылган. Онын учун КПСС-тин райкомдоры лекторлордын үредүзине јөмөлтө эдер; ологго партийный ла советский органдардын јөптөри, бүгүңги болуп турган керектер ле социально-экономический ле культурный строительстводогы задачалар керегинде айдып берип турар учурлу.

Билгирлерди таркадарынын кемин бийиктедеринде лекционный ишке ученыларды, пединституттын үредүчилерин, ченемелдү специалисттерди тартып алары јаан учурлу. Бу јуукта областтагы «Знание» общественонин правлениезинин президиумы общественонин городской организациязынын бу сурак аайынча отчедын угала, лекционный ишке бастыра ученыларды, јиит научный ишчилерди, лекциялар тургузары ла кычырары јанынан байлык ченемелдү үредүчилерди тартып алары јанынан једикпестү иштеп турганын темдектеди.

Лекторлордын алдына КПСС-тин Төс Комитединин жөбинде тургузылган задачалар аайынча лекционный ишти жарандылар керек, бу иш идеологический иштин бастыра системазында аңылу жерде турганын аяруга алып, өскө агитационный ла пропагандистский иштерле, газеттердин ле радионын ижиле жуук колбулу өткүрерин төзөөр керек.

Лекционный пропаганданы төзөөристе бис кезикте лекцияны кандый улус угатанын, олардын бичикчизин, жажын, иштеген ижин аяруга албай жадыс. Улуска лекцияны кайда, качан кычыратанын база кичеебейдис. Кезикте лекциянын ордына беседа өткүрип, кыска куучын айдып, ороондо ло гран ары жанындагы солундарды жартап жадылар. Андый иш база кыйалта жок керектү. Же пропаганданын эн бийик эп-аргазы болгон лекцияны беседа ла конференция солып болбос. Угарга жылбузи жок, жүрүмле, коммунизмди бүдүрер задачаларла, улустын ижиле колболбогон лекциялар база болуп жат. Андый лекциялар улустын лекцияга барар күүнин жандырат.

Лекцияларды иштеп турган улустын ончо коллективтеринде, албаты-жоннын бастыра калыгына олардын жылбиркеген сурактарын аяруга алып кычырар керек деп, КПСС-тин Төс Комитеди жакып туру. Аңылу аяруны жашөскүримнин ортодо лекциялар кычырарына, өзүп жаткан жинт үйени коммунистический жүрүмнин ээжилерине, партиянын ла албатынын революционный, жуучыл ла иштеги традицияларына үредип тазыктырар керек.

Анайда ок ыраак жерлерде, жаңы төзөлгөн коллективтерде, көп нургуны үй улус турушкан иште, жалаңдагы одуларда, мал өскүрген фермаларда, малчылардын турлуларында, ас улусту коллективтерде лекционный пропаганданы төзөөри база тын аяру керексип туру. Лекционный иш ажыра албаты жоннын сурактарын, некелтелерин ле шүүлтелерин жуур, оларды күнүн сайын өткүрип турган иште аяруга алар керек.

Лекционный пропаганда бирлик пландар ажыра төзөлөр учурлу. Бу иш идеологический иштин ле иштеп турган коллективтердин социальный өзүминин бирлик планынын бир бөлүгү.

Бир катап кычыратан лекцияларга аяруны аstatпай, лекционный пропагандада төс ууламжыны — улуска кажы бир чокум керек аайынча бүткүл билгир беретен лекциялар кычырарын тыгыдары керектү. Ол амадула политический үредүнин кабинеттерин, научно-технический пропаганданын кыптарын, клубтарды, библиотекаларды ла культуранын

өскө дө учреждениелерин, областьтагы ла аймактардагы радионун аргаларын тузаланар керек.

КПСС-тин Төс Комитединин јөбин јүрүмде бүдүрип, бистин иште общественный башталганы тыныдар, лекционный пропаганданын кеми ле тематический ууламјызы учун лекторлор ло организациялар каруулу болорын бийиктедер, общественонун кажы ла организациязы билгирлерди элбек албаты-калыкка таркадып чыдаар творческий коллектив болорын јеткилдеер керек

«Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там јарандылары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөби лекторлордын, бастыра идеологический активтин алдына лекционно-пропагандистский иштин чындыйын јарандылар, өдүмдү ле једимдү болорын јеткилдеер, ол ажыра ишкүчиле јаткандарды КПСС-тин XXV съездинин исторический јөптөрин, онынчы бешјылдыктын улу јаан пландарын бүдүрерине көдүрери јанынан партияга јөмөлтө эдерин тыныдар задача тургусты. Партия темдектеген иштерди, тургускан задачаларды бүдүрери — кажы ла совет кижинин кыйа баспай эдетен кереги, ол иштерди ле задачаларды бүдүрерин идеологический јеткилдеери кажы ла лектордын бүдүретен мактулу ла эн каруулу кереги.

Н. Модоров.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИЙ ИШТИҢ ЭРЧИМИН ТЫҢЫДАР ЛА ЧЫҢДЫЙЫН ЖАРАНДЫРАР

«Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там жарандыраы керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин жөбин коммунисттер, комсомолдор, бастыра ишкүчиле жаткандар сүреен жарадып уткыдылар. Эмди бу жөпти жүрүмде бүдүрерине ууландыра бастыра жерлерде төзөмөл лө политический иш элбеде башталды. Бу жаан учурлу партийный документти жартап айдар ла таркадар иште партийный ишчилер, лекторлор, пропагандисттер, ученылар, специалисттер, литературанын ла искусствонун ишчилери туружып жат.

Идеологический ишчилерге болуш эдип лекциялардын, докладтардын ла беседалардын темаларын жарлап турус.

Марксизм-ленинизм — идеологический иштиҗ научный төзөлгөзи. В. И. Ленин коммунистический тазыктыраы керегинде.

Идеологический иш — коммунизм учун тартыжуда жаан учурлу фронт.

Л. И. Брежневтин «Ленин көргүскен жолло», «КПСС-тин идеологический ижинин жаан учурлу сурактары» деп иштери научный коммунизмнин теориязын ла практиказын байгыс-кан.

Л. И. Брежневтин «Кичү жер», «Орныктыру», «Жаңы жер» деген книгалары — партийно-политический иштиҗ байлык ченемели.

«Идеологический, партийно-таскамал ишти мынан ары там жарандыраы керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин жөби — коммунистический таскамал иштиҗ элбек программасы.

Жаңы кижини тазыктырып чыдадарында КПСС-тин исторический ченемели.

Государство тыҗ болоры албаты-калык ак-чек сагышту болгонында.

Совет улуска научный көрүм-шүүлте берери — идеологический иштиҗ төзөгөзи.

Коммунистический идейный болоры — билери, сагыш-шүүлтези ле практический керектери колбулу болгоны.

Коммунистический көрүм-шүүлте, коммунизмди бүдүрер күүн-тапту, бүдүрерге белен ле бүдүрүп билерин тазыктырар.

Албаты-калыктын эрчими — социалистический жүрүм-жанынын ийде-күчининг төс аргазы.

Бистин советский жадын-жүрүм.

СССР-дин албатыларынын бузулбас карындаштык на-жылыгы.

Кижини ончо жанынан тег өскүрүп тазыктырары — КПСС-тин Программасында айдылган амаду.

Совет кижининг духовный жүрүми.

Советский науканын ла техниканын жедимдери.

Совет кижиге — бойынын ороонынын чындык ээзи.

Бис — патриоттор ло интернационалисттер.

КПСС-тин тышжанындагы амыр-энчү сүүген ленинский политиказы.

Социализмнин нажылык ороондорынын карындаштык бирлиги ле бузулбас-беги.

Эки системанын ортодо идейный тартыжу.

Буржуазиянын идеологиясына ла моралине жөпсинбес эдип үредип тазыктырары.

Пекиннин башкараачыларынын өскө албатыларды бийлеер ле базынар политиказы.

Коммунистический пропаганда — жаңы жүрүм учун идеологический тартыжунын тын ийделү эп-аргазы.

Советский газеттер ле журналдар — партиянын ла албатынын трибуназы.

Социалистический мөрөй лө жаңы кижини үредип тазыктырары.

Коммунизм учун тартыжаачылардын эрчимдү жүрүми.

Коммунизмди бүдүрөөчилердин моральный кодекси.

Советский черү — жаш өскүримди политический үредетен, жакшы кылык-жанга таскадатан, жуучыл таскаду беретен жакшынак школ.

Таскамал иштерди колбоштыра өткүрери — идеологический ишти эрчимдү өткүретен быжу арга.

Төзөмөл, хозяйственный ле таскамал иш бирлик болоры.

Критика ла самокритика — бистин общественноны ичкери көндүктирип турган ийде.

Иштеп турган улустын коллективинин таскамал учуры.

Биленин, школдын, общественностьтын колбузын басты-

ра аргаларла тыгыдар.

Улус јуртаган јерде массово-политический ишке ајаруны тыгыдар.

Физический культураны — совет улустың кўнўн сайын-гы јўрўмине.

Баштамы парторганизациялар, партийный группалар идеологический иштиң тўс јерлери.

Қажы ла коммунист — ленинский партияның политика-зын јартап таркадаачы ла јўрўмде бўдўреечи.

Советский профсоюзтар — коммунизмнің школы.

Ленинский комсомол — јашўскўримди ўредип тазыктыра-рында партияның эрчимдў болушчызы.

Тың ўзўмдў социализмнің аргаларын бастыразын туза-ланары — бистин ўйистин исторический задаказы.

Бастыра ийде-чыдалды 1979 јылдың јакылталарын јенў-лў бўдўрерине!

Озочылдардың ченемели — бистин байлык-јўўжўбис!

Қымакайлаары ла чеберлеери — бастыра улуска закон.

Јаан једимдў ле јакшы чындыйлу иш учун тартыжуда бисле коштой сондоочы кижии болбозын!

В. И. Лениннің чыккан кўнинен ала 110-чы јылдыкты јо-зокту уткыйлы!

Ленин чилеп, коммунистический јўрер, иштеер ле тарты-жар!

Онынчы бешјылдыкты мергендў ишле божодор!

КОМСОМОЛДОР — МАЛГА АЗЫРАЛ БЕЛЕТЕЕРИНДЕ

Бүгүңги күнде Туулу Алтайдын комсомолдорынын ла јашөскүримнин алдында турган эн јаан задача — общественный малга азырал белетееринде эрчимдү туружары. Јылдын ла колхозтордын ла совхозтордын јаландарында оң муннан ажыра јиит уулдар ла кыстар өлөң, сенаж эдип, силос салып, малдын өскө дө азыралын белетеп јадылар.

Быјыл малга азырал эдерине белетенген өйдө областьтын комсомольский организациязы бу јаан учурлу ишке јашөскүримди көдүрерге элбек иш өткүрип туру. Комсомолдор ло јашөскүрим азырал белетеер иште эрчимдү туружарын јеткилдеери керегинде ВЛКСМ-нин областной комитединин бюросы быјыл май айда аңылу јөп чыгарган. Ол јөпти ВЛКСМ-нин ракомдорынын бюросында, баштамы комсомольский организациялардын јуундарында шүүжеле, өлөң ижинин өйинде өткүретен чокум иштердин планы тургузылды.

Областьта јылдын ла бистин областьта малга азырал белетееринде комсомолдордон ло јашөскүримнен эки јүстен ажыра бригадалар ла звенолор төзөлип јат. Қалганчы јылдарда комсомолдордон ло јашөскүримнен механизированный звенолор төзөлгөни тың арбынду иштеерин көргүсти. 1973 јылда областьта 31 механизированный звено иштеген болзо, 1976 јылда — 49, 1978 јылда 60 звенодо 490 јиит уулдар ла кыстар иштеди.

Комсомолдордын ла јашөскүримнин механизированный звенолорында иштин арбыны анчадала бийик болуп јат. Темдектезе, Қан-Оозы аймакта ХХІІ партсъездтин адыла адалган колхозто комсомолдордын ла јашөскүримнин звенозы (звеньевой Куkenов Јолчы) былтыр јайгыда план аайынча 13500 центнердин ордына 17089 центнер өлөң јууп обологон. Көксф-Оозы аймакта Амурдагы совхозто комсомолдордын ла јашөскүримнин механизированный звенозы (звеньевой Василий Тырысов) план аайынча 14370 центнер өлөң оболоордын ордына 24600 центнерди обологон эмезе сезонный јакылта 171 процентке бүткен.

Быјыл комсомолдордын ла јашöскүримдердин механизированный звеноларынын тоозы көптөөр, олардын ортодо социалистический мөрөй тыңыыр.

Эмди комсомолдордын ла јашöскүримнин јангы коллективтерин төзөөр өй јеткен. Темдектезе, былтыр јайгыда Ондой аймакта Кенидеги совхозто төзөлгөн «Сибиряк» деп комплекс өлөн белетееринде, өлөннөн витаминдү кулур белетее-ринде ле аш јуунадарында сүреен арбынду иштеди.

Је андый да болзо, көп нургуны јашöскүрим, анчадала үренчиктер ле студенттер эмди тургуза атла, колло иштеп турган бригадаларда өлөн лө силос белетеп јадылар. Ол до бригадаларда механизмдерди, анчадала өлөн јууп обоолой-тон јазалдарды тузаланза, иштин арбыны чик јок бийик болор эди.

Јылдын ла хозяйстводо өлөн ижине кирер алдында комсомолдордон ло јашöскүримнен эки-үч бригада төзөлип јат. Бастыра областьта 100—130 бригада төзөлип турат. Олордо 3,5 мун кире јашöскүрим иштеп јат. Бригадаларда көп нургуны хозяйстволордын бойларынын јашöскүрими, школдордын ла техникумнын үренчиктери, каникулга јанган студенттер иштегилейт.

Комсомолдордын ла јашöскүримнин бригадаларын көп учуралда ыраакта, једерге күч јерлерде өлөн эдерине ийип турганында јастыра неме јок. Је бригаданы ырада ийе бере-де, хозяйстволордын башкараачылары, партийный ла комсомольский организациялардын качылары оларды ундып салган чылап, чек ајару этпей баратан учуралдар база болуп јат. Бригадалар качан бир өйдө ташталган турада эмезе јемирилип брааткан сарайда конуп јат. Кезик бригадаларда јаантайын јадар оду јок, бир јерден бир јерге көчүп, эниргери деремнеге, 10—15 километр јерге келип коноло, эртезинде ишке 10—11 часта једип баргылайт.

Өлөн ижинде ончо бригадаларды иштеген јерде кондырар арга јок болзо, ого јүк комсомолдордын ла јашöскүримнин бригадаларына палаткаларлу јалан оду јазап берер арганы кажы ла совхоз ло колхоз табар аргалу.

Јаланда иштеп турган улус ток ажанып, јакшы амыранып алып турза, олардын ижинин арбыны да бийик болор. Је ол јанынан бисте једикпестер көп. Кезик комсомольский организациялар комсомолдордын ла јашöскүримнин механизированный звенозын төзөйлө, оларды ундып салатаны база бар. Олардын кезигинде шахмат, шатра, волейбол, музыкальный инструменттер јок, јашöскүримге иштеер ле амыраар јакшы айалга болзо, азырал белетеер иш једимдү өдөр.

Азырал белетеечилердин ортодо социалистический мөрөй тӱзӱри керегинде база айдар керек. ВЛКСМ-нин обкомы комсомолдордын ла јашӱскӱримнин звеноларынын, комсомольский организациялардын, комсомолдордын ла јашӱскӱримнин бойларынын ортодо социалистический мӱрӱйдин ээжилерин јылдын ла тургузып јат.

Областьта элбеген мӱрӱйдин итогторын кажы ла 15 кӱннин бажында кӱрӱлӱ, јенӱ алгандарга ВЛКСМ-нин обкомынын Улалып јӱрер Кызыл Маанызын ла вымпелин берип јат. Сезоннын итогторы аайынча малга азырал белетеерине кӱп јашӱскӱрим кӱдӱрген, комсомолдордон ло јашӱскӱримнен кӱп бригадалар ла звенолор тӱзӱгӱн, социалистический мӱрӱйдӱ эн јакшы једимдерге једип алган эн артык районный комсомольский организацияга ВЛКСМ-нин обкомынын Улалып јӱрер Кызыл Маанызын берип јат. 1979 јылда азырал белетеген иштердин итогторы аайынча Шебалин аймактын комсомольский организациязы Улалып јӱрер Кызыл Мааныла кайралдалган.

Аймакта социалистический мӱрӱйди комсомолдын райкомы тӱзӱп лӱ башкарып јат. ВЛКСМ-нин райкомдоры комсомольский бригадалардын, звенолордын, комсомольский организациялардын ӱлӱн ижинде мӱрӱйинин итогторын кажы ла он кӱннин бажында кӱрӱп, баштапкы јерлер алган бригадаларга, звенолорго, комсомольский организацияларга, озочыл комсомолдорго кайрал берип јат. Ол јанынан иш Майма, Ондой аймактарда јакшы тӱзӱлгӱн.

Азырал белетеер ӱйдӱ комсомолдордын ла јашӱскӱримнин ортодо тӱзӱлгӱн социалистический мӱрӱйдӱ једикпестер база бар. Кезик организацияларда мӱрӱйдин итогы бойынын ӱйинде кӱрӱлбейт, озочылдардын једимдери, ижинин ченемели элбеде таркадылбайт.

Быјыл областьтын комсомольский организациязы партийный организацияга башкартып, общественный малга азырал белетееринде эрчимдӱ туружарында аланзу јок.

Ю. Утемов,
ВЛКСМ-нин обкомында пропаганданын ла культурно-јартамал иштин бӱлӱгинин заведующийи

ЈУРТ ШКОЛДОРГО БЕЛЕТЕЕРИНЕ ЈААН АЈАРУ

1949 жылда учительский институттын төзөлгөзінде ачылган Горно-Алтайский пединститутта заочный бөлүк иштеп жат. 1951 жылдан ала ол улусты ижинен айрыбай, заочно үредери жанынан жаан иш өткүрөт. Онон бери өткөн өйлөрдүн туркунына беш мунган көп кижиге бийик үредүни заочный бөлүк ажыра алган.

Тургуза өйдө заочный бөлүк беш специальностьтын: историянын, орус тил ле литературанын, географиянын ла математиканын үредүчилерин белетеп жат.

Институтта школдорго кадрлар белетеерине керектү материалый коомой эмес база, үредүлү пособиелерле жеткилделген кабинеттер ле лабораториялар бар. Тургуза өйдө институтта үч мун беш жүс студент үренип жат, ол тоодо бир мун сегис жүске шыдар кижиге — заочный бөлүктө. Жылдын сайын заочный бөлүктө 250—300 кижиден божодып жат, анча ок кире кижиге жылдын ла заочный үредүгө кирет.

Институттын заочный бөлүгине үренерге киргендер 1-кы июньнан ала приемный экзамендер тудар. Бу экзамендер божогон соңында, үредүгө кирип алгандарга баштапкы ла установочный дейтен сессия өткүрилет.

Заочный бөлүккө үредүгө аларынын ээжилери керегинде бир канча сөс. Заочно үренерине школдордо иштеп турган үредүчилер, албаты үредүниң өскө дө ишчилери: пионервожатыйлар, школдордын библиотекарьлары, детсадтардын ла датиинтернаттардын методисттери ле воспитательдери, инспекторлор ло өскөлөри де алынат.

Историянын, орус тил ле литературанын специальностьтары аайынча үренерге тургандардын табаштыратан экзамендери мындый: орус тил ле литература (бичири жанынан ла (устно), СССР-дин историязы (устно), иностранный тил (устно). Ле бу специальность аайынча үренерге тургандар орто үредүлү школо иностранный тилди чек үренбеген эмезе оны толо эмес орто школдын программанын кеми ле өткөн улус вступительный экзамендерде иностранный тилди табыштырбай жат.

Төрөл тилине үренип, орто школы орус эмес школдордын программасыла божоткондорго сочинениениң ордына диктант эмезе изложение бичидерге жараар.

Орто үредүлү школы отличниктин аттестадыла божодып, алтын (мөнгүн) медальла кайралдаткандар эмезе специальный үредүлү заведениени отличиялу дипломло божоткондор

јүк ле специальнозы аайынча бир экзамен табыштырар, оло-
роны «отлично» темдекке табыштырып ийзе, арткан экзамен-
дерди тутпас, је «отличнодон» јабыс темдекке табыштырган
кижи бастыра экзамендерди тудала, институтка текши ээжи-
лер аайынча алынар.

Институттын заочный бөлүгине экзамендер јогынан алы-
натандары: мынан озо бийик үредүлү бололо, үзери үредү-
чининг экинчи специальнозын аларга амадагандар, учитель-
ский институтты божоткондор, школдордын эмезе үредүлү
заведениелердин үредүчилери, је качан оло ВУЗ-тын заоч-
ный бөлүгине иштеп јаткан педагогический специальнозы
аайынча кирерге турза.

Үредүге кирип алала, установочный сессияга эмезе үредү-
лү јыл башталган согында занятиелерге бир де шылтагы јо-
гынан келбегендерди студенттердин тоозынан чыгарып
салар.

Заочно үренеечилерге бир јылдын туркунына эки учебно-
лабораторный сессия өткүрилер, је бийик ле орто үредүлү
специальный үредүнинг Министерствозынын 1973 јылда
11 июньда чыгарган 513 номерлү приказы аайынча институт-
тын ректорына заочниктерге јылына төрт тө сессияга јети-
ре өткүрер арга берилет.

Институттын заочный бөлүги аймактардын заочниктери-
нин үредүзи керегинде районолорго јетирүлер эдер. Педин-
ститутта үредү-консультационный пункт бар, ол сессиядан
сессияга јетире өдөтөн өйлөрдө студенттерле консультация-
лар өткүрет, экзамендер ле зачеттор табыштырар иштерди
башкарат.

Бистинг ороондо јакшы үренип турган заочник студент-
терге јаан јенилтелер беретени көрүлген.

«Энирги ле заочный үредүлү ВУЗ-тардын заочник сту-
денттерин ле энирги ле заочный ағылу учебный заведение-
лердин үренчиктерине јенилтелер» керегинде 1959 јылда
2 июльда чыгарылган Министрлердин Соведининг 720 номер-
лү јөби аайынча мындый учуралдарда ишјалы төлөлөр ко-
жулта отпуск берилет: 1—2 курстарда үренип тургандарга
лабораторный иштер өткүрер, зачеттор ло экзамендер та-
быштырар тужында 30 календарный күннин, 3—4 курстарда
үренип тургандарга 40 календарный күннин үзеери отпуска
берилет. Государственный экзамендер табыштырар өйдө 30
календарный күннин отпуска берилет. Үредүлү заведениеге
јетире ле оног ойто айлына јетире јылында бир катаптан
јоруктаары учун иштеп турган јеринен акча берилет.

Государственный экзамендер алдындагы 10 айдын турку-

нына улай калганчы курстагы студенттерге неделе сайын жалын 50 процентке төлөйтөн иштег бош бир күн ле жалы төлөлбөс бир бош күн берилет.

Институтка киретен экзамендерге белетенер тушта ишжалы жогынан 15 календарный күннинг отпускы берилер.

Горно-Алтайский пединститут кадрларын заочный үредүзине жаантайын жаан ажару эдет: институтта заочниктердин үредүзине керектү болотон коомой эмес материальный база бар, оло бастыра лабораторияларла, кабинеттерле, библиотеказынын ончо бичик-пособиелерле тузаланар алгалу.

Заочный бөлүктин студенттери не ле керектү ончо пособиелерле жеткилделет. Тургуза өйдө заочник студенттердин колында сегис мунга шыдар учебниктер ле учебно-методический пособие бар.

Заочниктердин сурагы аайынча институт ологго консультациялар өткүрет, учебниктер ле пособиелер аткарат.

Кандый бир шылтактан улам сессияга келип болбогондор ол эмезе академический отпускта болгондор экзамендерди ле зачетторды У КП-нин занятиелерине жүрүп, табыштырар аргалу. Бистин институтка заочно үренерге кирген көп тоолу улус оны жөнүлү божоткылап жадылар.

Заочник студенттердин жадын-жүрүминин сурактарын, олодың үредү-лабораторный ла сессиялар өдөр туштагы иштеринин айалгаларын, үредүлеринин пландары канайып бүдүп турганын ла өскө дө сурактарды институттын профсоюзный организациязы бойынын заседаниелеринде шүүжип көрөт. Заочниктерле өйлү-өйинде организационный сурактарга жуундар өткүрилет, ондо сессиянын итогторы, сессиялар ортодогы иштер көрүлет, оло мында сессиялардын документтериле, некелтелериле таныжат.

Үредүчилердин заочный үредүзин, олодың ижи-тожыла колбулу сурактарды, заочник студенттерге эдетен жөнилтелер керегинде Министрлердин Совединин чыгарган жөбин жербойындагы школдордын башкараачы ишчилери ле районо канайда бүдүргилеп турганын жаантайын шинжүде тудатаны — просвещениин бийик үредүлү школынын ла научный учреждениелеринин профсоюзторынын обкомынын кереги. **1977—1978 үредүлү жылда өрөги айдылган сурактар аайынча бир канча райондордын ижи көрүлген, оног просвещениин бийик үредүлү школынын ла научный учреждениин ишчилеринин профсоюзтарынын обкомынын жуунында олодың ижинин отчеды угулган.**

Школдордын баштамы профсоюзный организациялары ижинен заочно үренип турган үредүчилерге жарамыкту

айалгалар төзөөри жанынан жаантайын жаан ајару эдип, керектү болужын јетирер учурлу. Заочник студентке научный иш бүдүрер темигү берилет, олардо дипломный иш бичип, оны корып алар арга бар. Бу өдүп турган үредүлү жылда көп тоолу студенттер бойлорынын специальнозынын төс учурлу предметтери аайынча дипломдорын корыыр.

Заочный отделениенин ижинин итогторы өйлү-өйинде институттын Совединде ле партийный бюродо көрүлип јат.

Приемный комиссия институттын заочный бөлүгинде үренетен ээжилерле таныштыратан кычырулу бичигин областьтын бийик үредүзи јок бастыра үредүчилерине ийе берген. Институт заочниктерле иштейтен планы аайынча жылдын ла заочный үредүнин бөлүгине кирерге турган абитуриенттерди экзамендерге белетеери жанынан жаан иш өткүрет.

Горно-Алтайский пединститут үренерге келген үредүчилерди сүүнчилү уткып, оларды керектү учебный пособиелерле јакшы јеткилдеерге албаданат. Үренерге күүнзеп тургандарга институттын эжиги качан да болзо ачык.

**Е. Кандаракова,
Горно-Алтайскта пединституттын заочный
бөлүгинин проректоры.**

5 акча

БАЖАЛЫКТАР

Идеологический иш једимдү болоры учун	1
Интернациональный таскадуга ајаруны тыгыдар	10
Предприятиелердин ишчилеринин јарт хозяйстволо колбуларын элбедер	14
Јарадып турубис	15
Аргалар бисте бар	17
Төс Комитеттин јөбиле башкарынып	19
Лекционный пропаганданын јаан учурлу задачалары	21
Идеологический иштин эрчимин тыгыдар ла чындыйын јарандырап	27
Комсомолдор малга азырал белетееринде	30
Јурт школдорго кадрлар белетеерине — јаан ајару	33

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 20/VII 1979 г. Формат 60×84 1/16.
Усл. п. л. 2,1. Уч.-изд. л. 2,26. Тираж 511 экс. Цена 5 коп.
Заказ 2707. АН 11792

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издатель-
ства, г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36, Горно-Ал-
тайская типография, пр. Коммунистический, 27.